

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:

Pe un an 60 coroane. — Pe șase luni 30 coroane. — Pe trei luni 15 coroane.
Ziarul apare Marțea, Joi și Sâmbăta

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegraful Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

— Prețul inserțiunilor, după învoială —

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Ordin de chemare

Biroul de presă ni-a trimis azi, în momentul de-a pune ziarul sub presă, un ordin de chemare la arme, pentru întreg teritoriul unit cu România Mare.

Virtutea noastră a fost ascultarea de poruncile, ce ni-au venit dela stăpânire. Așa a fost când stăpânirea era streină de neam, streină de lege. Dacă deci erau sfinte poruncile dela stăpânirea lumească când ele veniau dela o stăpânire dușmană neamului nostru, cu atâta mai sfinte sunt azi poruncile sosite dela guvernul românesc de azi. Atragem atențiunea conducătorilor firești ai poporului nostru, cari sânt preoții noștri, le atragem atențiunea asupra acestui apel la împlinirea datorințelor de cetățeni, cu toată încrederea cu care au fost totdeauna cătră conducătorii poporului nostru.

Virtutea strămoșească ascultarea de stăpânire între toate împrejurările, va fi și acuma călăuză noastră, când e vorba să fundăm pe temelie puternică România Mare, pe temelie iubirii de neam.

Eată acest ordin:

Ordin de chemare

Consiliul Dirigent al Transilvaniei, Bănătuului și al ținuturilor ungurene locuite de Români, în baza deciziunii ministerului regal chiamă la arme pe toți tinerii născuți români din anii 1896, 1897 și 1898 cari locuiesc pe teritoriul cercurilor de recrutare arătate mai jos.

1. Trupă

(Suboficieri și soldați fără grad)

a) *Primarii comunelor* au să conducă și să prezenteze deodată la comanda cercului de recrutare toți tinerii născuți în anii 1896, 1897 și 1898 cari sânt în comunele lor și sunt de naționalitate români.

Vor fi deci prezentați nu numai aceia, cari mai înainte au servit la armata comună, honvezi (Landwehr), infanterie, cavalerie, artilerie, ori în alte servicii ci chiar și aceia, cari la recrutările austro-ungare au fost aflați neapți și cari până acum nu au făcut nici un serviciu militar. Despre cei cari zac în pat, să se aducă atestat dela medic. Oamenii vor fi prezentați cu o listă făcută după matricula de botez. În această listă se va motiva absența omenilor ne prezentați.

Oamenii cari la publicarea ordinului acesta nu locuiesc în comuna natală, vor fi prezentați împreună cu oamenii comunei în care locuiesc. Se vor induce însă pe o listă separată a străi-

nilor, care va arată și comuna natală a fiecărui străin.

b) *Timpul și locul de prezentare* a tinerilor (trupă) născuți în anii 1896, 1897 și 1898 la:

Szalonta-Mare

la Comanda Cercului de recrutare Băiuș cu sediul Szalonta-Mare

- | | | | |
|-----|----------------|-------|--------------|
| 1. | Octombrie 1919 | Plasa | Salonta-Mare |
| 2. | " | " | Tinca |
| 3. | " | " | Boroșineu |
| 4. | " | " | Băiuș |
| 6. | " | " | Ceica |
| 7. | " | " | Bel |
| 8. | " | " | Vaşcău |
| 9. | " | " | Elec |
| 10. | " | " | Kişineu |

Oradea-Mare

la Comanda Cercului de recrutare Oradea-Mare

- | | | | |
|-----|----------------|--------------|----------------|
| 1. | Octombrie 1919 | Orașul | Oradea-Mare |
| 2. | " | Plasa Centr. | Oradea-Mare |
| 3. | " | " | Cefa |
| 4. | " | " | Bihorcherestes |
| 6. | " | " | Elesd |
| 7. | " | " | Salard |
| 8. | " | " | Margița |
| 9. | " | " | Săcheișid |
| 10. | " | " | Mihailfalău |

Satul-Mare

la Comanda Cercului de recrutare Satul-Mare.

- | | | | |
|----|----------------|--------|--------------------|
| 1 | Octombrie 1919 | Orașul | Satul-Mare. |
| 2 | " | Plasa | Satul Mare. |
| 3 | " | Plasa | Cingir. |
| 4 | " | Orașul | Careii-Mari. |
| 6 | " | Plasa | Careii-Mari. |
| 7 | " | Plasa | Ardud. |
| 8 | " | Plasa | Tășnad. |
| 9 | " | Orașul | Simleul-Silvaniei. |
| 10 | " | Plasa | Simleul-Silvaniei. |
| 11 | " | Plasa | Jermata-Albă. |
| 13 | " | Plasa | Crasna. |
| 14 | " | Plasa | Cehul-Silvaniei. |

Sighetul Marmației

la Comanda Cercului de recrutare Sighetul-Marmației.

- | | | | |
|----|----------------|-----------------|-----------------------|
| 1 | Octombrie 1919 | Orașul și Plasa | [Sighetul-Marmației]. |
| 2 | " | Plasa | Sugatag. |
| 3 | " | Plasa | Isavölgy. |
| 4 | " | Plasa | Visău. |
| 6 | " | Orașul | Baia-Mare. |
| 7 | " | Plasa | Baia Mare. |
| 8 | " | Plasa | Șomcuta. |
| 9 | " | Orașul | Baia de sus. |
| 10 | " | Plasa | Seini. |
| 11 | " | Plasa | Tiszántul. |
| 13 | " | Plasa | Avas. |

c) *Primăriile*, cari au mai prezentat odată oamenii acestor contingente vor prezenta acum cu liste deosebite pe acei cari la prima recrutare erau absenți și pe acei cari au fost îngăduiți la vetre fiind neapți.

2. Ofițeri

Înțelegând și aspiranții de rezervă și de gloată cari sunt de naționalitate română născuți în anii 1877 până 1898 inclusive și încă nu s'au prezentat la chemările făcute mai înainte — au să plece 48 ore după publicarea acestui ordin la cercul de recrutare căruia aparține locul lor natal.

3. Scutiri de mobilizare

Următorii ofițeri (înțelegând și aspiranții) și trupă sunt scutiți de mobilizare și sunt considerați ca mobilizați pe loc fără a primi vre-o competență militară:

a) Toți lucrătorii minelor (băilor) și uzinelor de cărbuni, sare și fier;

b) Cei aplicați definitiv la căile ferate, la poșta, la telegraf, și la oficiile de stat și administrative române (lucrători cu ziua nu sunt scutiți de serviciul militar).

Șefii persoanelor numite sub a) și b) au să înainteze în timp de opt zile comandamentului cercului de recrutare o listă a persoanelor cari se află la ei și sunt absolut necesari serviciului lor.

Scutirea de mobilizare nu mai este valabilă îndată ce persoanele indicate sub a) și b) nu mai fac serviciile pentru cari au fost dispensate.

c) Studenții de teologie și medicină.

Ei au să înainteze comandamentului cercului de recrutare al locului lor de naștere un document dela școală din care să se poată constata că într-adevăr sunt studenți de teologie și iau parte la prelegeri.

Cei ce se află în străinătate vor înainta aceste documente pe calea ambasadelor.

4. Dispensări

Întreținătorii de orfani, de mame văduve și de părinți săraci trecuți de 70 ani, au dreptul să ceară dispensarea de serviciul militar. Acest drept poate fi câștigat și din alte cauze grave, asupra cărora vor decide forurile militare în înțelegere cu cele administrative.

Această cerere o vor face însă numai după ce au intrat în serviciul militar, unde li-se vor da deslușiri detaliate asupra documentelor necesare pentru dispensare.

5. Medici.

Toți medicii de naționalitate română cari sânt născuți în anii 1877 inclusiv până 1898 inclusiv și domiciliază pe teritoriul Cercurilor de recrutare (plășilor) amintite mai sus, vor pleca 48 ore în urma afișării acestui ordin, la Șeful sanitar al Corpului VI armată în Cluj (Comandamentul Corpului VI armată).

Nu vor avea a se prezenta prim-medici județeni, medici de plasă, cercuali, comunali, medicii directori de spitale și câte un medic secundar de spital pentru câte 150 bolnavi de fapt aflători în spital.

Prefecturile județelor pe teritoriul cărora se găsesc cercurile de recrutare amintite mai sus au să trimită Șefului sanitar al Corpului VI armată un tablou nominal al tuturor medicilor aflători în circumscripția lor, arătând numele, pronumele, domiciliul, anul nașterii, funcțiunea (resp. medic privat) gradul militar, serviciul militar în Austro-Ungaria, și dacă în baza ordinului de mai sus are să se prezinte sau nu.

Deodată cu publicarea acestui ordin intră în vigoare pedepsele

legilor statarului

pentru toți, cari nu îndeplinesc la timp acest ordin, pentru cari împiedecă executarea lui, sau vorbesc contra îndeplinirii ordinului și pentru cari deși au cunoștință de aceste crime nu fac fără întârziere arătare. Toți aceștia nu vor fi părtași la pământurile ce se vor împărți.

Români!

Nu frica de pedeapsă să vă ducă la împlinirea acestui ordin de chemare ci mândria conștiinței, că îndepliniți o sfântă datorie față de pământul nostru liberat și față de patria noastră română.

Este ciasul sfânt, când trebuie să punem temelie unui viitor demn și corăspunzător jertfelor și suferințelor de veacuri ale părinților noștri!

Aveți să răspundeți chemării, pentru a dovedi lumii întregi că ne iubim Țara și moșia și că știm să o stăpânim cu vrednicie, — ducând cu noi liniște, libertate și stăpânire dreaptă în toate colțurile țării.

ss. Iuliu Maniu
presidentul Consiliului Dirigent.

Marna

Se împlinesc cinci ani dela cea dintâi victorie franceză pe Marna. E un prilej de recapitulare și de reculegere. Războiul ne-a asvârlit în atâtea patimi și iluziuni în cât nu în totdeauna am putut să măsurăm în toată întinderea lor evenimentele ce s'au petrecut.

Și azi, când frământarea începe să se potolească și când lucrurile capătă perspective, ne putem da seama de toată măreția, nu numai epică, dar și morală a celei dintâi Marne. Nu vom uita niciodată desigur isbitura de foc pe care Aliații au dat-o la aceleași rău predestinat Germanilor în 1918. Marna lui Foch va rămâne victoria decisivă și mântuitoare.

Marna lui Joffre însă se va impune conștiințelor cu atât mai grandioasă cu cât a fost mai tragică. Marile vicrorii nu sunt întotdeauna bătăliile cele mai norocoase. Sunt acelea în care sforțarea sufletelor a fost mai mare. Căci desigur că

antichitatea nu cunoaște o biruință mai frumoasă și mai fecundă decât înfrângerea dela Termopile.

Și Marna din 1916 a atins această culme a marilor tragedii omenești. Între vârfurile de lance, era acolo suspendat sufletul umanității întregi. Războiul acesta înfricoșător și sălbeteț și-a câștigat atunci deplina lui justificare morală.

Și acum, fiindcă e clipa recapitulărilor, să recapitulăm. La Paris Victor Giraod a publicat o istorie a războiului. De acolo desprindem programul de pace pe care Germania l'ar fi impus Franței dacă Marna le-ar fi fost norocoasă. Programul a fost preconizat de contele Bernsdorff la Washington, numindu-l: cele zece porunci germane. Il reproducem:

1. Toate coloniile franceze, fără excepție, inclusiv Marocul, Algeria și Tunizia.

2. Toată țara cuprinsă de la Saint-Valèru în linie dreaptă până la Lyon, adică mai mult de un sfert din Franța, cu mai mult de 15 milioane locuitori.

3. O indemnitate de 10 miliarde.

4. Un tratat de comerț permițând mărfurilor nemțești să intre în Franța fără a plăti nici o taxă pe timp de 25 ani, fără reciprocitate, după care continuarea tratatului dela Frankfort.

5. Promisiunea suprimării din Franța a recrutării pe termen de 25 ani.

6. Dărâmarea tuturor fortărețelor franceze.

7. Remiterea de către Franța a 3 milioane de puști, 3000 de tunuri și 40.000 de cai.

8. Drepturi de patentă ale brevetelor germane timp de 25 ani.

9. Părăsirea de către Franța a Rusiei și Angliei.

10. Tratatul de alianță pe 25 ani cu Germania.

Condițiile acestea erau. Și e ușor de înțeles că nu era vorba numai de Franța. O civilizație întreagă, din care ne hrăneam și noi și alții, era să fie înmormântată. Sufletul umanității întregi era în joc. Și minunea s'a făcut prin nemăsuratul eroism al celor comandați de Joffre. Iată de ce victoria aceasta n'a fost numai o victorie a Franței, dar o victorie a umanității. Trimitem toată recunoșterea noastră celor ce au făurit-o. «Dacia».

Unificarea organizației noastre bisericesti

De: Dr. Gheorghe Comșa.

La început nu era primejdie. Episcopatul se amesteca în trebile politice ale poporului iar acesta în cele ierarhice bisericesti, până când la anul 1769 Maria Tezeia cu ajutorul episcopului Gheorghevici a luat dreptul de amestec în cele politice și a limitat poporul la dreptul de a se ingera în afaceri administrative bisericesti.

La anul 1864 principiul monarhic al episcopatului primește lovitura cea mai crâncenă. Congresul sârbesc de atunci a acceptat principiul protestat, care susține că nici o dispoziție nu poate avea putere de lege fără aprobarea comunității. Poporul a fost provăzut cu putere hotărâtoare în toate afacerile administrative-bisericesti. Congresele anilor 1869—1875 au definitizat chestiunea. S'a acceptat principiul, respective sistemul comunității bisericesti. În anul 1871 s'a primit organizația eparhială bazată pe același sistem iar la anul 1875 cea congresuală. Congresul și-a rezervat vot decisiv în toate afacerile administrative ale mitropoliei.

În urma acestora — zice Radic, — nu mai întâlnim sinoade canonice, ci simple adunări episcopesti puse în fața forței inexorabile de a privi pasiv cum regulează majoritățile laice afacerile administrative bisericesti. Aici se face apoi amintire de Șaguna, al cărui «Statut organic» a fost copiat de către sârbi. (p. 90).

Șaguna e acuzat de către autorul menționat cu vădită tendință. Îl acuză pe acest canonist, că nu are simț juridic și falsifică canoanele.¹ Nu e necesar să insist în combaterea acestui neadevăr debitat cu atâta lipsă de bun simț, fiindcă nu arată nici un singur caz de falsificare iar faptul că s'ar provoca la canoane cari nu se referă la chestiunile, care reclamă argumentare, nu se poate numi falsificare.²

Nu era necesară provocarea la canoane, câtă vreme este dovedit, că praxa veche admitea rolul consultativ al poporului. Insuș Radic recunoaște existența acelei praxe în biserica alexandrineană și

¹ Radic pag. 90 nota 4.

² Vezi Radic: p. 118 și urm.

FOIȘOARA

Refugiații Ardealului

— Scrisori din pribegie —

de Dr. Ioan Mateiu.

(Urmare)

Ajutorul de 1 Rublă ce ni se da era prea mic într-o vreme când pâinea costa atâta, când ouăle se vindeau cu 15 copeici, iar untul și laptele creșteau în preț zi de zi. Pribegii n'aveau bani, iar puțința de-a câștiga ceva cu învățătura lor de carte, era tăiată. Atunci s'a petrecut unul din acele lucruri zguditoare, pe cari numai primejduirea vieții le scoate la iveală: conducătorii poporului din Ardeal, au intrat în rândul lucrătorilor cu mâinile.

În Gruscaia preoți și învățători cărau zile întregi la snopi din câmp, dormiau pe paie în grădini, spălau rufe în apa murdară a pârăului ori învăteau în sudori grele la mașinile de treerat, pe plată mică și cu hainele înegrite de colbul ce-i înecă.

La Visca 10 preoți s'au învoit să meargă ca tăietori de lemne într-o pădure cu 180 de

de Ruble pe lună, având să doarmă în bordee și să-și facă singuri mâncarea. Profesori și funcționari au ținut de coarnele plugului pe o moșie întinsă, cu 4 Ruble pe zi fără mâncare. Și Doamnele noastre au ieșit în țarina, străină, ca în dogoarea soarelui să scoată cartofi de dimineața până seara.

Fruntași ai țării mele ce blăstăm greu vă paște! N'a fost deajuns că v'ați părăsit gospodăriile voastre înfloritoare aproape goi, că un an de zile ați îndurat lipsuri și suferințe ce nu se pot spune, ca mai apoi să treceți în Rusia cu sufletul zdrobit.

A trebuit acum, din pricina foamei, să vă jertfiți mândria și să lucrați cu mâinile voastre pământul străinului, ca niște pălmași bătuți de Dumnezeu.

Ardeal nenorocit, vino și-ți vezi apostolii îndurerați, cu fruntea plecată în țărână neagră a stepelor rusești! Idealul național le-a pus pe umeri cea mai jalnică din toate umilințele ce pot încerca un suflet omenesc.

Și această stare de robie faraonică, i-a silitt să se îndrepteze către aceia, cari își luaseră sarcina ocrotirii lor.

În rânduri drepte se înșirau pe hârtie jalbele și durerea le-a fost ascultată. Soarta noastră se îmbunătățise, dar cu vestea ei a trebuit și de astădată să se amestece veninul conducătorului în paharul amărăciunilor noastre. Sfântă mângâiere, ce balsam răcoritor ai fi tu pentru noi în aceste locuri triste, dacă ai tresări într-o inimă aleasă, simțitoare și frățescă! Așa ne rămâne numai dorul tău și amintirea — când vom fi la casele noastre — a icoanelor negre cari ne-au întunecat zilele de pe aici.

Acum înțelegeam adevărul, că mângâierea trebuie căutată în noi, în muncă organizată. Ne-am așternut la lucru fără autorizație.

Preoți cu îndemănare practică ca Babeș și Manta ori cu stăruință minunată ca Dr Oct. Popescu au strâns hrană, au făcut depozit, au adus paie și lemne de încălzit. Lucrurile apucau pe o cale bună, menită să înlătore primejdiile iernii. Alții s'au îngrijit de hrana sufletească a coloniilor prin conferințele obștești, la cari pribegii alergau cu sete.

(Va urma).

cartagineană, dar o scuză prin aceea, că era provocată de stări excepționale admisibile și zice că și așa se recerea consensul, aprobarea episcopatului.¹

Intrebăm acum, că oare alegerile care se fac după statutul organic nu atârnă dela acelaș consens al episcopatului? O singură cetire cât de fugitivă a statutului organic ne încredințează pe deplin, că episcopilor le este dată posibilitatea de a-și valida drepturile lor conform învățaturii, spiritului, istoriei și praxeii bisericii ortodoxe.

(Va urma).

Dela Universitatea din Cluj

Numiri la facultatea de litere

Au fost numiți, transferați și detașați următorii profesori, agregati, docenți, conferențieri și lectori la facultatea de litere dela Universitatea din Cluj:

Profesori titulari. — Dnii Sextil Pușcariu dela Cernăuți, limba și literatura română I; Ioan Ursu din Iași, istoria universală medie, modernă și contemporană; V. Părvan, (detașat un semestru București) istoria antică: D. Gusti, (detașat un semestru din Iași) filozofia practică; Gh. Valsan (detașat pe timp nelimitat din Iași) pentru organizarea studiului geografiei.

Numiți din nou: dnii Marin Ștefănescu, filozofia teoretică; Onisifor Ghibu, pedagogia I; Alex. Lepădatu, Istoria veche a Românilor: N. Drăgan, ist. lit. română; Ioan Paul (Iași) estetica literară; N. Bănescu, limba și literat. greacă veche și modernă în legătură cu românii, filologie slavă și fiziologia sunetelor.

Agrerați definitiv: dnii F. Ștefan Goangă, psihologie experimentală; Vlad Ghidionescu, pedagogie II, V. Bogrea, filologie clasică II. (latina): D. M. Teodorescu, arheologie practică: Silviu Dragomir, istoria popoarelor sud-est europene și diplomația slavă.

D-nii Gh. Giuglea (agregat stagiar) filologia romanică: Pericle Papahagi (docent privat) etnografie și folclor: Fm. Panaitescu (conferențiar), istoria antică: Coriolan Petran (conf.), istoria artelor: T. Copidan, lector de dialectele române transdanubiene: G. Oprescu, lector de franceză, P. Grimm, lector de engleză.

La Datorie

— D. L.-Col. Zăvoianu a primit din partea d-lui Al. Vlahuța următoarea scrisoare: —

Iubite Domnule Colonel.

Ce înseamnă să pui suflet în ceea ce faci... De abia născută, «Liga consumatorilor» a arătat că știe ce vrea, s'a dovedit că știe să vrea. Numai mulțumită acțiunii ei hotărâte și energice, invazia speculatorilor a fost oprită 'n loc, și 'n multe părți dată îndărăt. Lumea răsuflă: vieața a început să se ieftenească. Ni se recunoaște, deci, și nouă, celor săraci dreptul de a trăi. Mai stau de vorbă lupii cu mieii. Intre vânzător și cumpărător se restabilesc raporturi mai omenești.

È o mare biruință aceasta. Dar nu trebuie să ne oprim aci. În fața acestei strânse și impunătoare solidarități cetățenești, născută din adânci suferinți comune și sprijinită pe cinste și pe dreptate, un vast câmp de muncă și de mântuitoare luptă se deschide. «Liga Consumatorilor», bine organizată, ar fi cea mai fecundă putere socială și națională ce s'a văzut vre-odată. Ea ar putea stârpi pentru totdeauna lăcomia și specula celor cari caută să facă milioane din exploatarea nevoilor și durerilor noastre. Înființând nu numai prin orașe, dar și pe la sate cooperative și cantine de desfacere, cari să nu urmărească un câștig mai mare de 5 la sută la capitalul depus — ce ușurare ar duce vieții și ce avânt ar da energiilor noastre libere, descătuseate din încheștarea amarnicilor griji ale zilei de mâine.

Pentru primenirea sufletească a Neamului nostru, această largă propagandă prin faptă cinstită și de obștesc folos ar fi mai binefăcătoare decât tot ce s'ar putea spune de pe catedră și decât toate indemnurile și rețetele sociale ce s'ar da prin cărți și prin ziare. Nu vād nici o greutate în realizarea capitalului cerut de-o asemenea întreprindere.

¹ Vezi Radic: p. 118 nota 7.

Suntem mulți și avem cunoștință de puterea noastră. În jurul și sub conducerea unui grup de oameni pricepuți, harnici și cinstiți, să ne unim și să ne încheșăm o mare societate pe acțiuni. Acțiuni de câte o sută de lei. Cine nu va contribui c'o sută de lei la ușurarea propriei lui vieți! Sunt sigur că numai cetitorii «Daciei» ar subscrie, în câteva zile, o sută de mii de acțiuni. Ceea ce ar însemna un fond de zece milioane. Și câte lucruri bune nu s'ar putea înjgheba cu 10 milioane!

Domnule Colonel, eu cred că ceea ce a fost mai greu s'a făcut. Odată statornicit spiritul de solidaritate între oameni de bine, voința lor de a se face folositori țării și neamului din care s'au ridicat nu mai poate fi zădărnicită.

Constituiți Consiliul de administrație, deschideți subscripția și — ca prin minune, căci făcătoare de minuni e unirea celor mulți — «Liga Consumatorilor» va deveni «Liga Mântuitorilor».

Trebuie să facem imposibilă pe viitor această tristă anomalie, ca, în țara porumbului, muncitorul să își plătească mălaiul mălaiului lui de toate zilele cu 7 lei kilogramul.

Și câte nu sunt de îndreptat!

«Generația de jertfă» trebuie să-și facă datoria până la sfârșit. Ești militar, ești tânăr, ești entuziast: ia comanda — și toți oamenii de bine te vor urma!

Cu adâncă și nestrămutată iubire.

(Dacia)

A. Vlahuța.

Anunț

Se aduce la cunoștință p. t. părinți ai elevelor *primite în internatul de fete al Asociațiunii* împreună cu liceul de fete de stat din Sibiu, *că la 1 Octomvrie c. n.*, când se vor începe prelegerile, au să aducă cu sine următoarele obiecte: o saltea, un covorel la pat, o perină, două fețe de perină, o plapomă sau țol de coperit, patru ciarșafuri (lepedeie), trei ștergere, trei servete, apoi perie de dinți, săpun și doi piepteni. O haină de vară și una de iarnă, două fuste (jupoane) colorate. Rufele trebuitoare, cu ciorapi, batiste, o umbrelă (cort) și încălțăminte. Tacâm: cuțit, furculiță, lingură și linguriță, apoi trei tăiere (farfurii) de porțelan, (1 pentru supă, 1 pentru friptură și 1 mic pentru desert), o ceașcă pentru cafea și două pahare. În decursul anului elevele vor primi în internat două surte uniforme, o pălărie de vară și una de iarnă, care se fac aici cu prețuri moderate, dacă vor permite împrejurările.

Sibiu, în Sept. 1919.

Direcțiunea institutului.

Nr. 12291—1919.

Publicațiune

Rezortul Cultelor aduce la cunoștință studenților români din Transilvania, Bănat și părțile ungurene, că pentru anul școlar 1919/20 Consiliul Dirigent a votat următoarele burse:

1. 50 burse a 3000 franci francezi pentru tineri cari vor studia în Franța, Anglia, Belgia, Elveția, Italia și America.

2. 100 burse a 1500 franci francezi pentru aceiași.

3. 80 burse la Căminurile studențești de pe lângă universitatea românească din Cluj, burse constătătoare în locuință și întreținere gratuite.

4. 120 burse la Cursurile studențești din Cluj, constătătoare din jumătate costul locuinței și întreținerii.

5. 80 burse la unul din Căminurile studențești din București, burse constătătoare din locuință și întreținere gratuită.

6. 120 burse la Căminul din București, constătătoare din jumătate costul locuinței și întreținerii.

Reflecții la bursele de sub Nr. 3—6 își vor înainta cererile la Rezortul cultelor până la 25 Septemvrie (cele de sub Nr. 1—2 fiind deja votate) însoțindu-le de atestate de bacalauriat (maturitate), cu nota generală cel puțin bună, de eventuale documente universitare și de certificat de paupertate.

Sibiu, 2 Septemvrie 1919.

Șeful rezortului
Branisce.

Dela Asociația clerului

Aviz

Aducem la cunoștință Onor. frați preoți, cari voesc să participe la congresul preoțesc din București, că plecarea va fi în ziua de 14/27 Septemvrie a. c. În gara din Cluj va sta la dispoziția preoților un vagon separat, care va pleca la orele 11 a. m., iar din gara din Sibiu va pleca alt vagon la orele 4 p. m. — ambele prin Copșa, cu legătură directă la București.

Participanții la congres, călătorind în acele vagoane, vor beneficia de prețel jumătate.

Dr. V. Saftu
president.Dr. N. Bălan
secretar.

Știrile zilei

Alegere de profesori nol. Consistorul eparhial din Caransebeș a ales pe preotul Virgil Mustafa licențiat al universității din Cernăuți de profesor de religie și de limba română, iar pe profesorul dela școala civilă de stat din Orșova Dănilă Laitin, de profesor ordinar definitiv la catedra de istorie și de geografie dela institutul pedagogic.

Aviz. Examenle particulare la școala civilă de fete cu internat a Asociațiunii, care a fuzionat pentru viitor cu liceul de fete de stat din Sibiu, se vor ținea *Luni în 29 Septemvrie n. 1919.* la 8 ore a. m și zilele următoare. — *Dirrecțiunea școlael.*

Procurarea de bucate. Magistratul orașului a dispus, ca prin proprietarii de mori de aici să se aducă grâu pe seama locuitorilor, cari ei înșiși îngrijesc de bucate. A sosit grâu în chipul acesta în cantitate de 9 vagoane. Deocamdată se vinde maja metrică cu suma de 200 coroane la casul că se va reduce prețul bucatelor, se vor face și aici reducerile proporționate. Locuitori, cari ei îngrijesc de bucate, cari reflectează la grăul adus, au a se anunța de Luni 22 Septemvrie a. c., începând până Joi în 25 a lunei curgătoare, la firma Carol Spengler, Piața mică, și strada Elisabeta, în orele 10—12 înainte și 3—5 după amiază. Împărțirea se începe în 27 Septemvrie a. c. în măsura în care s'a făcut prenotarea. Partidele cari s'au anunțat pentru făină, la magistrat, nu vor avea permisiunea și la împărțire din grăul adus, deoarece s'a comandat și făină 10 vagoane, care e pe drum.

Mustrare de conștiință. În 3/16 Noemvrie 1918 s'a ținut o adunare poporală în Iernut, unde au luat parte și preotul Ioan Sâmpălean și învățătorul Alecsandru Pop, ambii din Sălcud. Seara la reîntoarcere preotul cu fiul său au plecat mai înainte pe când învățătorul împreună cu ginerele său — azi bolșevic prins de armata română — și cu mai alt învățător au plecat mai târziu spre casă, iar pe drum s'au întâlnit cu toții și învățătorul Al. Pop a dat la ceartă cu preotul, care s'a sfârșit cu împușcarea preotului Ioan Sâmpălean, rămânând în urma dânsului 10 minorenii, dintre cari cel mai mic e de 4 luni. După aproape un an inv. Al. Pop mustrat în conștiința sa pentru fapta săvârșită în 1 Sept. s'a spânzurat.

Di Nicolae Simoneti, măestru pantofar în Sibiu dimpreună cu soția Dsale Eva Simoneti n. Căhală, au binevoit a se înscrie ambii ca membri fondatori ai Reuniunii meseriașilor români din Sibiu, achitând taxa de 200 cor.

La Bibliotecă Arhidiecezană se află de vânzare: Liturghia II-a Sf. Ioan Gură-de-aur, pentru cor mixt de A. Bena. Prețul Cor. 15 și Pricasna «Ochiul» pentru cor bărbătesc de acelaș autor. Prețul Cor 2.

«Constituție și autonomie» este titlul unei noi scrieri ieșite din mâniaștră peană a dlui Dr. I. Lupaș și apărută în «Biblioteca Șaguna» Nr. 37-38.

În această lucrare dl Lupaș explică pe înțelesul tuturor aceste două cuvinte și arată greșelile cari se făceau până acum în comitetele parohiale, dându-se înțeles greșit Statutului organic al bisericii noastre.

E o carte care trebuie să fie citită de toți cari se interesează de mersul lucrurilor în biserica noastră. Se poate comanda la «Bibliotecă Săteanului» Săliște (jud. Sibiu) precum și la alte librării.

Teatre în Sibiu

Cinematograful Oraşului. Piaţa Hermann
Directoară: D-na M. Scholtess.

Marti: *Cum am ajuns eu detectiv*, dramă
detectivă în 4 acte. În rolul principal Joe Deeb,
cu text româno-german. Pe lângă aceasta un
film de întregire.

Inceputul la ora: 9 seara.

Cinematograful Apollo. Strada Schevis
Directoară: Dna Emil Toth.

Marti şi Miercuri: *Contesa în taverna Apa-
şilor*, dramă în 4 acte.

Inceputul la ora: 9 seara.

La „Albina“ institnt de credit şi de
economii în Sibiu află aplicare imediată

**Mai multe puteri de lucru auxiliare
Pot fi şi femei**

Se preferă cei sau cele ce au deja praxă
de birou. Plata după învoială.

Ofertele să se înainteze Direcţiunii «Al-
binei» în Sibiu. (293) 1-2

Nr. 499/1919.

(256) 2-3

Concurs

Pentru întregirea definitivă a catedrei a
treia de învăţător (învăţătoare) la şcoala noastră
din comuna Preşmer, şi a catedrei de învăţător
(învăţătoare) la şcoala noastră din filia Cărpiniş,
protopopiatul Braşovului, se publică concurs cu
termin de 30 de zile dela cea dintâi publicare
în «Telegraful Român».

Învăţătorul (învăţătoarea) din Preşmer, ales
şi întărit va avea:

1. Salar dela biserică anual 640 cor.
2. Cărtir în edificiul şcolii.
3. Pentru grădina şcolară 20 cor.

Învăţătorul (învăţătoarea) din Cărpiniş, ales
şi întărit va avea:

1. Salar dela biserică anual 600 cor.
2. Cărtir în edificiul şcolii.
3. Grădină.

Întregirea de salar pentru amândouă cate-
dreele se va cere dela stat.

Amândoi învăţătorii (învăţătoarele) sânt da-
tori, să ţină şi şcoală de repetiţie şi să conducă
şcolarii Dumineca şi sărbătoarea la biserică.

Doritorii au să-şi înainteze rugărilor lor
conform normelor în vigoare subsemnatului
oficiu protopopesc şi să se prezenteze în bise-
rică în vre-o Duminecă sau sărbătoare, pentru
ca să-l cunoască poporul.

Din şedinţa comitetului parohial rom. ort.
Preşmer, la 3 August 1919.

Ioan Ludu,
paroh—prezident.

George Şurariu,
secretar.

Aprobat:

Dr. V. Saftu
protopop.

Nr. 222/1919.

(258) 2-3

Concurs

Pentru întregirea postului al II-lea, nou
sistemizat, de învăţătoare la şcoala confesională
română din Balşa, prin aceasta se publică con-
curs cu termin de 30 zile dela prima publicare
în «Telegraful Român».

Cu postul acesta sânt împreunate urmă-
toarele beneficii:

- a) salar fundamental dela parohie 100 cor.
- b) relut de cărtir 240 coroane.
- c) relut de grădină 20 coroane.
- d) restul de salar dela 100 coroane în sus
dela stat.

La alte îndatoriri parohia nu se obligă.
Se cere ca învăţătoarea să propună şi lucrul
de mână dela clasa II începând.

Cererile de concurs să se înainteze la sub-
semnatul oficiu în termenul deschis.

Geoagiu, la 25 August 1919.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Geo-
agiului în înţelegere cu comitetul parohial con-
cernent.

Ioan Popovici
protopop.

„ARDELEANA“

Inst. de credit şi econ. societ. pe acţii în Orăştie.

Direcţiunea băncii «Ardeleana» în Orăştie
judeţul Hunedoara, vinde următoarele obiecte

Un castel cu etaj, stătător din 20 camere
în mijlocul unei grădini de cca 14 jugăre plan-
tat cu pomi. Prin grădina Castelului curge ca-
nalul unei mori, din care se poate uda toată
grădina, care se poate transforma şi pentru le-
gumărit. Castelul e aşezat în faţa soarelui şi uşor
se poate înlocui chiar şi pentru Sanatoriu.

O moară cu patru petri, care are apă
destulă, că poate umbra ziua şi noaptea, iarna
şi vara, iar în legătură cu ea uşor se poate in-
stala o scărmanătoare de lână sau alt stabiliment.
Toate comunele din ţinut gravitează la moara
aceasta, care e singură în comună.

O vie de 18 jugăre din cari 14 sunt plan-
tate cu soiuri nobile, e aşezată în faţa soarelui.

Toate aceste trei obiecte sunt situate una
lângă alta în comuna Geoagiu, judeţul Hunedoara
pe valea Murăşului, 3 kilometri distanţă
dela băile termale din Geoagiu, 3 kilometri dela
gara Romosului şi 9 kilometri dela Orăştie. Cli-
ma e foarte domoală, fără vânt şi praf. Comuna
e centru de plasă, unde se împreună patru dru-
muri din patru părţi ale judeţului.

Reflectanţii să se adreseze la Direcţiunea
institului «Ardeleana».

Orăştie, 16 Septembrie 1919.

(291) 1-1

Direcţiunea.

Nr. 176/1919.

(289) 2-3

CONCURS

Pentru ocuparea catedrelor vacante la şcoa-
lele centrale gr.-or. române din Braşov se pu-
blică concurs cu termin până la 25 Sept. n. 1919.

La liceul clasic.

1. Matematica Fizica.
2. Franceza-Româna.
3. Istorie-Geografie.
4. Cântări.
5. Desemn artistic.

La şcoala reală.

1. Matematica-Fizica.
2. Istorie-Geografie.
3. Franceza-Româna ev. Germana.
4. Istorie naturală.
5. Religie.

La şcoala comercială superioară.

1. Româna-Franceza ev. Germana.
2. Aritmetica-Contabilitate.
3. Istorie-Geografie ev. Româna.
4. Chimie-Merceologie-Corespondenţa.

Concurenţii vor înainta petiţiile la Eforia
şcolară însoţite de următoarele documente.

1. Certificat de botez, dovedind că sânt
români de religiunea gr.-or.
2. Certificat de moralitate.
3. Certificat medical.

4. Revers, că se vor supune întru toate
legilor şi dispoziţiilor forurilor noastre biseri-
ceşti şi şcolare şi regulamentelor în vigoare
prezente şi viitoare şi se obligă a propune la
orice şcoală de sub administraţiunea Eforiei.

5. Documente despre cvalificaţiunea pro-
fesorală recerută de lege.

Salarizarea profesorilor va fi în conformi-
tate cu a celor dela şcolile similare de stat.

Braşov, din şedinţa Eforiei şcolilor cen-
trale gr.-or. române, ţinută la 15 Septembrie, 1919.

Romulus Dogariu,
secretar.

Dr. Eugeniu Meşian,
prezident.

Doi băieţi

cu şcoală românească şi deplin sănă-
toşi se primesc imediat ca elevi în
Tipografia arhidiecezană din Sibiu.

Nr. 380/1919

(274) 1-3

Concurs

Pentru întregirea postului de învăţător la
şcoala primară conf. gr.-or. română din Rădeş
protopresbiteratul Cohalmului, prin aceasta se
publică concurs în «Telegraful Român», cu ter-
min de 30 zile.

Emolumentele acestui post sunt:

1. Salarul legal şi anume: 120 cor. din re-
partiţie bisericească iar restul dela stat votat deja.
2. Grădină şcolară de 400 stânjeni □
3. Locuinţă în edificiul şcolii, iar în caz
când nu e corăspunzătoare să va cere şi relut
de cărtir dela stat.

4. Lemnele trebuincioase.

Învăţătorul ales va cântă cu copiii răspun-
surile liturgice la biserică.

Concurenţii să-şi înainteze petiţiile cu do-
cumentele necesare la oficiul protopopesc şi să
se prezinte în o Duminecă şi în comună.

Din şedinţa comitetului parohial ţinută în
20 Iulie 1919.

George Pandrea
not. comit.

Irimie Bucşa
preş. com. paroh.

Am văzut:

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Cohal-
mului.

Ştena, în 15/28 August, 1919.

Ieronim Buzea
conduc. ofic. protopopesc.

Nr. 246/1919 prot.

(260) 2-3

Concurs

Pentru ocuparea postului de învăţător la
şcoala confesională gr.-or. română din Tilişca,
protopopiatul Săliştei, se publică în conform. cu
ord. cons. 5816/1919 Şcol., concurs cu termin
de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful
Român».

Emolumentele împreunate cu acest post
sunt:

1. Salarul prescrip de lege cu toate adau-
surile sistemizate, plăţibil parte din fondul şcolar
— lunar în mod anticipativ — parte dela stat.
3. Relut de cărtir în bani conform legii.
3. Relut de lemne 30 Cor.
4. Relut de grădină 20 Cor.

Învăţătorul ales, pe lângă prevederea in-
strucţiei în şcoală, — este îndatorat a conduce
elevii în Dumineci şi sărbători la biserică şi a
cântă cu ei sfânta liturgie.

Preferiţii vor fi cei cu cunoştinţe muzicale
şi cari vor fi în stare să formeze cor.

Tilişca, la 15 August.

Petru Juga
par. preşed.

George Pacura
secretar.

Văzut:

Sălişte, la 16 August 1919.

Oficiul protopresbiteral:
Dr. Dumitru Borela
cond. oficiului protopopesc.